

že by požadované veci mohli byť prevedené bez nepomerného nákladu a bez väčšej poruchy v provádzaní.

§ 24. — **Prevedenie:** Prevedením tohoto nariadenia poveruje sa minister priemyslu, obchodu a živností a minister sociálnej pečlivosti v dohode so zúčastnenými ministrami.

(Vyhláseno v častce 50 Sb. z. a n. dne 18. června 1924.)

Vládné nariadenie zo dňa 26. mája 1925, č. 123, o výrobe a užívaní acetylenu, ako aj o obchode karbidom.

(Vyhláseno v častce 52. Sb. z. a n. dne 23. června 1925.)

Vládné nariadenie zo dňa 26. mája 1925, č. 124, ktorým sa vydávajú predpisy o tom, ako sa sriaďujú, užívajú a udržiavajú zariadenia pre rozvádzanie a upotrebenie horľavých plynov (plynový regulatív).

(Vyhláseno v častce 52 Sb. z. a n. dne 23. června 1925.)

Vládné nariadenie zo dňa 26. mája 1925, č. 125, ktorým sa vydávajú zvláštne predpisy na ochranu života a zdravia robotníkov v živnostenských závodoch, v ktorých sa konajú knižtlačiarne a kameňotlačiarne, ako aj písmoliarske práce.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 102, odst. 6., zákona zo dňa 10. októbra 1924, č. 259 Sb. z. a n. (živnostenského zákona pre územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi):

I.

Zvláštne predpisy o tom, aké majú byť živnostenské provádzovne, pracovne a závodné zariadenia. Všeobecný stav pracoví. Vzdušný priestor. Podzemné miestnosti. Ktoré pracovne majú byť oddelené. Stroje bronzovacie.

§ 1. — ⁽¹⁾ V živnostenských závodoch, pokiaľ nie je v nasledujúcom nič iného ustanovené, musia všetky miestnosti, v ktorých sa konajú knižtlačiarne a kameňotlačiarne, ako aj písmoliarske práce, pokiaľ ide o nové závody — za nový závod podľa tohoto nariadenia považuje sa tiež zmena závodnej miestnosti, pokiaľ vyžaduje obnovy konsenzu k zariadeniu závodu — vyhovovať aspoň požiadavkom vládneho nariadenia zo dňa 26. mája 1925, č. 114 Sb. z. a n., obsahujúceho všeobecné predpisy na ochranu života a zdravia pomocných robotníkov; pokiaľ ide o závody už sriadené, musia byť svetlé, dať sa dobre vetrať a vykurovať. Menovite v sadziarňach, ďalej v písmolejárňach, a to ak v ručných oddeleniach, tak v oddeleniach kompletých strojov lejacích (kompletky) a dokončovacích oddeleniach buď postarané o dobré prirodzené osvetlenie, ako aj o umelé osvetlenie vyhovujúce všetkým požiadavkom zdravotným.

⁽²⁾ Miestnosti, v ktorých sa koná niektorá z nižšie uvedených prác, musia byť tak priestorné, aby na každého v nich zamestnaného robotníka pripadol vzdušný priestor najmenej 15 m³ a plocha dĺžky najmenej 3 m². Výška týchto miestností, pokiaľ stavebný poriadok viac nepožaduje, musí byť najmenej 3 m.

Tieto práce sú:

1. výroba olovnatej literiny (tavenie), slievanie (pretavovanie),
2. výroba písma a sadzačského materiálu z olovnatej literiny,
3. štereotypné práce a podlievanie štočkov,

4. práce na riadkových slievacích a sadzačských strojoch, pokiaľ sa pri tom užíva olovnatej literiny,

5. práce s olovnatým sadzačským materiálom, ako na pr. sádzanie a rozmetávanie, triedenie, rozdeľovanie, prekládanie a pod.,

6. práce so suchými olovnatými farbami,

7. bronzovanie práškom a čistenie príslušných strojov a pomocných náčiní.

(³) Pre všetky ostatné miestnosti stačí vzdušný priestor 12 m³ a plocha podlahy 2·6 m² pre každú tam zamestnanú osobu.

(⁴) Je-li toho prechodne a mimoriadne treba, môže živnostenský úrad dovoliť hustšie obsadenie pracovíeň v sadziarňach na najvýš 60 pracovných dní, v ostatných pracovniach na najvýš 30 pracovných dní v roku, a to pre miestnosti v 2. odst. tohoto paragrafu zmienené až na 12 m³ a pre všetky ostatné miestnosti až na 10 m³ pre každú osobu v nich zamestnanú.

(⁵) U nových závodov nesmie sa vôbec užívať podzemných miestností pre práce v 2. odst., č. 2 až 7, uvedené, ako aj pre tlačiarcke práce, okrem prác na ťažkých rotačných a iných zvlášte ťažkých tlačiarckých strojoch; pre iné práce smie sa ich však použiť len vtedy, keď — nečiní-li ich svetlá výška prez štyri metry — vynikajú na strane okien aspoň štyrmi päťtinami, majú-li však svetlú výšku prez štyri metry, aspoň tromi štvrtinami svojej svetlej profilovej výšky nad úroveň susednej pôdy. Pri presídlení už trvajúcich a schválených závodov do najatých miestností po vyhlásení tohoto nariadenia — pokiaľ pri tom je treba obnovy konsenzu k zariadeniu závodu — buďte všeobecne dodržiavané stejné ustanovenia, avšak politický úrad II. stolice môže pripustiť výnimky, sú-li príslušné podzemné miestnosti vzhľadom na zvláštny účel, ktorému majú slúžiť, po stránke zdravotnej nezávadné, menovite majú-li dostatočné denné svetlo a môžu-li byť výdatne prevetřávané primerane veľkými okny, vedúcimi priamo na vonok a nie do svetlíkov. Ide-li o práce druhu uvedeného v 2. odst., č. 1 až 4 a 6, smejú také výnimky len vtedy byť povolené, keď pri prácach v č. 1 a 2 rečených ide dohromady o najvýš 5 robotníkov, pri prácach v č. 3 a 4 rečených pokaždé najvýš o 3 robotníkov a pri prácach v č. 6 rečených najvýš o 2 robotníkov.

(⁶) Ku prácam, pri ktorých vzniká väčšie teplo alebo prach, ako tavenie olova alebo literiny, práce u písmenkových a riadkových slievacích strojov, štereotypné práce, hotovenie a obrušovanie literiek a podobné práce, musia byť pri ruke zvláštné miestnosti alebo aspoň zvláštné oddiele, ktoré sú oddelené od ostatných pracovíeň, a dovoľuje-li to postup výroby, tiež navzájom sú oddelené a tak uzavrené, aby bolo zamedzené každé obťažovanie alebo ohrozenie iných osôb, príslušnou prácou nezamestnaných, vznikajúcim teplom alebo prachom.

(⁷) Okrem toho musia byť sadzárne pokiaľ možno oddelené od miestností tlačiarckých.

(⁸) Bronzovanie práškom, pokiaľ to dovoľuje výrobná technika, buď konané vo zvláštnych miestnostiach alebo oddeleniach, a kde sa bronzuje vo veľkom rozsahu, buď použité vhodných strojov, ktoré zamedzujú čo možné rozprašovanie bronzu.

Dlážky. Steny. Pľuvátka.

§ 2. — (¹) Všetky v § 1, odst. 2., menované miestnosti, ako aj všetky pracovne, v ktorých sa konajú tlačiarcke práce, musia mať pevnú, rovnú dlážku bez štrbín, ktorá musí byť buď natieraná podľa potreby alebo aspoň

najmenej dvakrát do roka nezávadným, prach pútajúcim prostriedkom alebo musia sa dať snadno myť. Takej dlážke je rovnocenná tesná dlážka dosková, nejde-li o miestnosti, v ktorých sa konajú práce uvedené v § 1, odst. 2., č. 1 až 4 a 6, pokiaľ nebeží o roztieranie len nepatrného množstva suchých olovených bariev vo vlastnej tlačiarскеj miestnosti. V miestnostiach, v ktorých sa robotník pri výkone svojej práce zdržuje prevažne na jednom a tomže mieste, musí byť dlážka sriadená aspoň na týchto miestach z látky teplo špatne vodiacej.

(²) Steny miestností, v ktorých sa konajú práce uvedené v § 1, odst. 2., č. 1 až 6, pokiaľ nejde o roztieranie len nepatrného množstva suchých olovených bariev vo vlastnej tlačiarскеj miestnosti, budú opatrené najmenej do výšky 2 metrov hladkým obkladom bez štrbín, ktorý sa dá snadno omývať, alebo olejovým náterom, ktorý buď udržovaný stále v dobrom stave. Pre ostatnú časť stien a pre strop, ako aj pre ostatné pracovne stačí vápenný náter, ktorý podľa potreby musí byť obnovený.

(³) Živnostenský úrad I. stolice môže povoliť v najatých miestnostiach výnimku z povinnosti, aby bol sriadený olejový náter, keď podnikateľ preukáže, že užívanú najatú miestnosť opustí v nepomerne krátkom čase.

(⁴) Vo všetkých v § 1, odst. 1., rečených pracovniach budú postavené v dostatočnom počte pluvátka naplnené tekutinou alebo vlhkou látkou; pluvátka budú aspoň dvakrát v týždni vyčistené.

Umyvárne, šatne (skrínne na šaty), jedálne.

§ 3. — (¹) V nových a podľa možnosti tiež v dosavadných závodoch, zamestnávajúcich viac než priemerne 20 robotníkov, musia byť pre všetky osoby, ktoré konajú práce uvedené v § 1, odst. 1., v provodzovni zvláštne umývárne a šatne s vhodnými úpravami, aby šaty pracovné a šaty na ulicu mohli byť uschované od seba oddelene; tieto miestnosti musia byť v studenom ročnom počasí primerane vyhriaté.

(²) V závodoch už sriadených, v ktorých nelzá opatrit takých zvláštnych miestností, ako aj v živnostenských závodoch, zamestnávajúcich priemerne najvýš 20 robotníkov, budú osobám v predošlom odstavci zmieneným opatrené aspoň skrínne na šaty, dobre uzavierateľné a tak zariadené, aby šaty pracovné a šaty na ulicu mohli v nich byť uschované od seba oddelene.

(³) V živnostenských závodoch, v ktorých sa konajú tlačiarске a písmoliateľské práce pravidelne tiež v nočnej dobe, t. j. v čase medzi desiatou hodinou večernou a piatou hodinou rannou, musí pre osoby zamestnané prácami uvedenými v § 1, odst. 1., sriadená byť okrem toho v provodzovni vhodná oddelená miestnosť, kde by mohli jesť a piť; táto miestnosť musí byť v studenom ročnom počasí taktiež primerane vyhriata.

Opatrenie na ochranu proti úrazom.

§ 4. — Čo sa týka parných kotlov a hnacích strojov, transmissií, pracovných strojov a závodných zariadení, výťahov a zdvihadiel, ako aj dopravných zariadení, platia predpisy vládn. nar. č. 114/1925 Sb. z. a n., pokiaľ nie sú tuto dané prísnejšie ustanovenia:

a) Každý stroj má mať vlastnú zarážaciu úpravu, ktorú z obvyklého stanoviska robotníka zamestnaného u príslušného stroja v každej dobe rýchle a snadne jediným hmatom ruky lzä dosiahnuť a ktorá tak má byť zariadená alebo zabezpečená, aby samovoľné spustenie stroja bolo vylúčené. Ploché tlačiarске lisы s nakladaním s oboch strán, ako aj stroje rotačné budú opatrené takými zarážacími úpravami na oboch pozdĺžnych

stranách. U rýchlolisov a rotačných strojov buď tiež predčasné alebo samovoľné ich spustenie zamedzené primeranou úpravou. Pri elektrickom pohone rýchlolisov a rotačných strojov buď okrem spúšťača sriadený v primeranej vzdialenosti tiež vypínač.

b) U rotačných strojov buďte sriadené tiež signálne úpravy, ktoré prehlušujúce hlomoz strojov oznamujú, že stroj bude spustený.

c) U rotačných strojov, a kde toho treba, aj u rýchlolisov nad dlážkou vyvýšené stanoviská buďte zabezpečené, aby obsluhujúce osoby nespadly.

d) Pre dopravu, ako aj pre vkladanie a zdvíhanie ťažkých kameňov a tlačových foriem buďte pri ruke primerané zariadenia. Pri montáži a opravách veľkých strojov buď upotrebené vhodných úprav pre vkladanie ťažkých válcov a súčiastok stroja.

e) Príkloповé tlačiacie lisы buďte opatrené úpravami, ktoré účinne zamedzujú, aby robotníckove ruky neboly ohrozené príklopením lisu.

f) Výrezy pre vedenie nožov a rezačiek na papier buďte zakryté na prednej strane stroja ochrannými plechy.

Ochrana proti plynom, parám a sálavému teplu. Podložky.

§ 5. — ⁽¹⁾ Kotle taviacich pecí na výrobu písmeniek, štereotypných dosák, ako aj — pokiaľ je to technicky možné — taviace kotlíky písmenkových a riadkových slievacích strojov buďte opatrené zariadeniami k účinnému odvádzaniu výparov, ústiacími priamo na vonok alebo do vhodného komína; tieto kotle a kotlíky buďte tak umiestené alebo izolované, aby bolo zamedzené obťažovanie robotníckov sálavým teplom.

⁽²⁾ Taviace kotlíky samy buďte podľa možnosti taktiež opatrené tepelnou izoláciou.

⁽³⁾ Dlážka pod strojami na slievanie písmeniek a riadkov buď opatrená primerane veľkými plechovými doskami alebo podložkami, pripustí-li to konštrukcia príslušných strojov.

II.

Zvláštné predpisy provodzovacie.

Zamedzenie úrazov. Prvá pomoc.

§ 6. — ⁽¹⁾ Manipulácia na válcov a formách, ako aj zastrkovanie tak zvaných hrotkov a podobné výkony smejú sa konať len pri naprostom kľude stroja. Príslušný zákaz alebo predpis buď vyvesený v pracovniach.

⁽²⁾ Tekutiny ohňom nebezpečné (terpentin, benzin, lieh a pod.) smejú byť ukladané v pracovniach najvýš vo množstve, ktorého je treba pre priemernú dennú potrebu, a v nádobách proti výbuchu bezpečných.

⁽³⁾ Ženy pri pracovných strojov zamestnané nesmiejú pri práci mať ani vlajúci odev, ani voľne visiace copy alebo nepokryté vlasy. Sahajú-li rukávy ich odevu prez lokte, musia byť sevrené okolo zápästia.

⁽⁴⁾ Pred počatím práce u pracovných strojov (rotiaček, rýchlolisov a pod.) buďte prstény odložené.

⁽⁵⁾ U materiálu, ktorý má byť v pohotovosti pre prvú pomoc, buď tiež primeraná zásoba šiatkov, obvazov, aseptických gázových látok, ako aj antiseptických a krv staviacich postriedkov.

Ženy a mladistvé osoby.

§ 7. — ⁽¹⁾ Žien vôbec a mužských pomocných robotníckov mladších od šestnásť rokov, ktorí nie sú učňami, nesmie sa užívať k šfapaniu príkloповých lisov a ku prácam, uvedeným v § 1, odst. 2., ako aj ku

všetkým prácam, u ktorých nelžä sa uvarovať väčšieho znečistenia rozotrenými už olovenými farbami, ako na príklad mytie barviacich válcov a čistenie barevníc.

(²) Výnimky z tohoto zákazu platia jedine:

1. pre užívanie žien starších od 17 rokov,
2. pre užívanie žien starších od 16 rokov k nasledujúcim písmoliateckým prácam: deľenie, vysadzovanie, nasadzovanie a pod. triediace práce, ako aj práce v skladišti a pri balení.

3. Učňov mladších od 16 rokov nesmie sa užívať k bronzovaniu práškom, k vyfukovaniu sadzačských skriní a k iným čistiacim prácam spojeným s väčším vývinom prachu.

Osvetlenie, vykurovanie, vetranie, ventilácie.

§ 8. — (¹) Všetky pracovne buďte pri práci, je-li toho treba, dostatočne osvetľované a vykurované, stále primerane ventilované a okrem toho mimo pracovných hodín raz za den prevetrané; miestnosti uvedené v § 1, odst. 2., buďte však aspoň dvakrát denne dôkladne prevetrané.

(²) V živnostenských závodoch, v ktorých sa konajú práce uvedené v § 1, odst. 1., v denných a nočných smenách, treba pracovne dôkladne prevetrať po skončení každej smeny a okrem toho ešte v hlavnej prestávke v každej smene.

Čistenie pracovien a závodných zariadení.

§ 9. — (¹) Dlážky všetkých pracovieň musia byť denne dobre čistené mimo pracovnej doby — je-li to účelné, vlhkým spôsobom.

(²) V § 3 zmienené umývarne, šatne a jedálne buďte udržiavané taktiež stále čisté a účelné.

(³) Časť stien, ktorá neni zastavená a dá sa omývať, buď aspoň raz za mesiac očistená vlhkým spôsobom.

(⁴) Sadzačské pulty, regály a iný nábytok musia stáť na dlážke buďto tak tesne, aby sa pod nimi prach nemohol shromažďovať, alebo musí byť pod nimi toľko voľného priestoru, aby dlážka pod nimi snadno mohla byť čistená.

(⁵) Sadzačské skrine, ktorých sa stále užíva, buďte podľa potreby, avšak najmenej každé 3 mesiace, všetky iné skrine na litery však pred opätným upotrebením dôkladne vyčistené a na každej skrini na litery buď vyznačený deň posledného vyčistenia.

(⁶) Čistenie skriní na litery, ako aj stojatých sadzieb buď konané čo možno prístrojmi prach odssávajúcimi alebo vlhkým spôsobom, avšak vždy tak, aby osoby, pri tom zamestnané, boly chránené pred zvíreným prachom. Čistenie vyfukovaním smie byť konané len pod širým nebom.

(⁷) Vnútrok sadzačských pultov a regálov buď čistený podľa potreby, najmenej však štvrtročne pokiaľ možno dobre účinkujúcimi prístrojmi, prach vyssávajúcimi.

(⁸) Dvakrát do roka musí byť celý závod, tedy všetky miestnosti, menovite tiež steny, nástenné regály a pod. dôkladne vyčistené.

(⁹) Čistiace práce, s ktorými je spojený väčší vznik prachu, musia byť konané mimo pracovnej doby.

(¹⁰) Zakázané je užívať k mytiu a čisteniu látok zdraviu škodlivých, menovite nečistených terpentínových olejov.

Olovnaté barvy.

§ 10. — (1) Keď sa olovnaté barvy pripravujú, smejú byť bieloba a olovnaté slúčeniny roztlkané a mleté, s olejom alebo fermežou miesené, hnetené, roztierané atď. len mechanickými úpravami a len takým spôsobom, aby boli robotníci pri tom, ako aj pri naplňovaní a presypávaní olovnatých látok chránení od vznikajúceho prachu a aby tiež žiadny prach nemohol vniknúť do pracovien.

(2) Na nádobách a schránkach, v ktorých sa olovnaté barvy držia a v ktorých sa ich upotrebuje, musí byť olovnatý obsah zreteľne a srozumiteľne vyznačený.

Pracovný odev. Rešpirátory.

§ 11. — (1) Podnikateľ má vhodnými návestkami k tomu pôsobiť, aby robotníci zamestnaní úkonami uvedenými v § 1, odst. 2., ako aj tlačiarci a strojmajstri, majú-li konať tlačové práce s olovnatou sadzbou alebo bronzovým práškom, mali vhodné pracovné šaty, a má robotníkom, ktorí konajú práce uvedené v § 1, odst. 2., č. 6. a 7., ako aj písmoliateckým robotníkom, písmoliateckým učňom a nekvalifikovaným písmoliateckým pomocníkom opatriť pracovné šaty a zprva menovaným (§ 1, odst. 2., č. 6. a 7.) tiež pokrývky hlavy.

(2) Podnikateľ má tiež pečovať o to, aby časti odevu ním poskytované podľa potreby boli na jeho náklad vyprané a aby pracovné šaty a pokrývky hlavy osôb zamestnaných prácami uvedenými v § 1, odst. 2., č. 7, boli tam, kde sa stále bronzuje, zbavené prachu denne, inde potom vždy po upotrebení.

(3) Ku prácam, ktoré sú spojené s väčším vývinom prachu, ako menovite ku bronzovaniu, roztieraniu suchých, olovnatých bariev a pod., má podnikateľ poskytnúť príslušnému robotníkovi zvláštnu ochrannú pomôcku proti vnikaniu prachu do úst a nosu (rešpirátor a pod.), udržiavanú stále v čistote.

Voda pitná a umývadlá.

§ 12. — (1) Podnikateľ má opatriť robotníkom, ktorí sú zamestnaní prácami uvedenými v § 1, odst. 1., nezávadnú pitnú vodu v primeranom množstve, ďalej vhodné umývadlá s tekúcou, pokiaľ možno teplou vodou, mydlo, kefky na ruky a každému z týchto robotníkov týždenne čistý uterák.

(2) Zpravidla má pripadnúť na päť robotníkov aspoň jedno umývadlo.

Povinnosti robotníkov. Povinnosti zamestnávateľov.

§ 13. — (1) Aby sa vyvarovali následkov v § 17 tohoto nariadenia uvedených, sú všetci robotníci povinní dbať príkazov daných podnikateľom podľa tohoto nariadenia.

(2) Stejným spôsobom robotníci, ktorí konajú práce uvedené v § 1, odst. 2., ako aj tlačiarci a strojmajstri, pokiaľ konajú tlačiarске práce olovnatou sadzbou, bronzovým práškom, sú povinní:

užívať pracovného odevu, pokrývok hlavy, ochranných zariadení a ochranných pomôcok dľa predpisov § 11,

po každom skončení alebo prerušení práce umyť si dôkladne obličaj a menovite ruky mydlom a kefkou a vypláchnuť ústa pokiaľ možno teplou vodou,

uschovávať svoje pracovné šaty len v šatniach alebo v skrinách predpísaných § 3, podrobiť sa pravidelnej lekárskej prehliadke predpísanej § 15 tohoto nariadenia,

obrátiť sa na pokladničného lekára, akonáhle sa vyskytnú prvé príznaky otravy olovom alebo prikáže-li tak lekár, ktorý koná občasnú prehliadku.

(³) Robotníkom menovaným v odst. 2. je zakázané:

prinášať jedlá a liehové nápoje do pracovien, tam ich uschovať alebo ich tam požívať,

v miestnostiach závodu, okrem kde to je výslovne dovolené, fajčiť alebo tabak v ktorejkoľvek forme požívať (cigáry, cigarety, kurlavý, žuvací alebo šňupavý tabak),

vstupovať do jedálieň, ktoré sú pre nich snáď podľa § 3 vyhradené, v pracovných šatech a bez predchozieho dôkladného umytia a v dielňach voľne pľuvať.

(⁴) Zamestnávateľovi je zakázané, aby robotníkom v odst. 2. uvedeným výslovne dovolil fajčiť alebo požívať tabak v iných miestnostiach než v jedálňach a v miestnostiach vyhradených pre zotavenie.

III.

Predpisy o zvláštnom dohľade.

Povinnosti zamestnávateľov.

§ 14. — (¹) Podnikateľ má vo všetkých pracovniach v § 1, odst. 1., rečených vyvesiť na snadno viditeľnom mieste a udržiavať stále v čitateľnom stave:

1. exemplár tohoto nariadenia a

2. záznam, ktorého správnosť buď príslušným živnostenským úradom zdarma potvrdená, o dĺžke, šírke a výške príslušného priestoru v metroch, o vzdušnom obsahu v krychlových metroch a o počte robotníkov, ktorí smejú byť podľa § 1 v tomto priestore zamestnaní.

(²) Podnikateľ je okrem toho povinný dať každému robotníkovi prv, ako ho použije ku prácam, uvedeným v § 1, odst. 1., zdarma exemplár poučenia, pripojeného k tomuto nariadeniu (v. str. 318).

(³) Zamestnávateľ má vhodnými návestiami k tomu pôsobiť, aby robotníci zachovávali príslušné predpisy tohoto nariadenia, a treba-li toho, ustanoviť tiež dozorcov z radov robotníctva.

(⁴) Mená a bydliská nemocenských pokladných lekárov, oznámené podnikateľom nemocenskou pokladňou, buďte robotníkom v dielňach písomne vyhlásené.

Lekárska prehliadka. Suspendovanie od práce.

§ 15. — (¹) Úradní lekári politických úradov I. stolice majú prehliadnúť všetkých v § 13, odst. 2., rečených robotníkov, a to v závodoch, ktoré sú v ich úradnom sídle alebo v miestach, ktoré sú od ich úradného sídla vzdialené najvýš 3·8 km, aspoň štvrtročne, v iných závodoch aspoň raz za rok, či nejavia príznaky otravy olovom. Úradný lekár má k tomu účelu uviesť prv podnikateľa o dni a hodine prehliadky.

(²) Prehliadka buď konaná v závode, zpravidla mimo pracovného času, a to buďto pred alebo bezprostredne po práci — avšak nie po hodinách prez čas; len pri súhlase príslušnej závodnej správy môže byť prehliadka konaná tiež v pracovnej dobe. Za čas lekárskou prehliadkou ztrávený nemá robotníkovi žiadna náhrada, však nesmie mu z tohoto dôvodu tiež nič so mzdy byť srazené.

(³) Lekár prehliadku konajúci má oznámiť podnikateľovi výsledok svojej prehliadky, a osoby, u ktorých shľadá príznaky otravy olovom, odkázať ihneď na lekára nemocenskej pokladne. Lekár prehliadku konajúci

má zapísať nálezy do zvláštnych k tomu účelu predpísaných tlačív a predložiť ich živnostenskému úradu.

(⁴) Pomocní robotníci, o ktorých bolo zamestnávateľovi oznámené, že onemocneli otravou olova, alebo oní robotníci, u ktorých lekár prehliadku konajúci sľadnal príznaky otravy olovom, smejú byť zamestnávaní prácami, uvedenými v § 13, odst. 2., až vtedy, prehlásil-li to lekár za prípustné. Robotník má k tomu účelu doručiť zamestnávateľovi písomné potvrdenie podpísané pokladničným alebo ošetrojúcim lekárom.

Oznámenie úrazov.

§ 16. — Každý úraz pri práci nech ihneď oznámí správe závodu postihžený, alebo keby nemohol tak urobiť, svedkovia úrazu.

IV.

Ustanovenia trestné.

§ 17. — Prestupky tohoto nariadenia, pokiaľ nejde o činy prísnejšie trestné, stíhajú sa dľa zákona č. 259/1924 Sb. z. a n.

V.

Počiatok pôsobnosti.

§ 18. — (¹) Toto nariadenie nabýva účinnosť dňom vyhlásenia.

(²) Na závody v deň vyhlásenia už sriadené a schválené vzťahujú sa predpisy tohoto nariadenia len potiaľ, pokiaľ tým podmienené zmeny závodu môžu byť prevedené bez újmy práv konsenzom nadobudnutých, leda by išlo o ostránenie závad, ohrozujúcich zrejme život alebo zdravie robotníkov, alebo že by požadované veci mohli byť prevedené bez nepomerneho nákladu a bez väčšej poruchy chodu závodu.

VI.

Prevedenie.

§ 19. — Prevedením tohoto nariadenia poveruje sa minister priemyslu, obchodu a živností, minister sociálnej pečlivosti a minister verejného zdravotníctva a telesnej výchovy v dohode so zúčastnenými ministrami.

(Vyhláseno v častce 52. Sb. z. a n. dne 23. června 1925.)

Vládne nariadenie zo dňa 26. mája 1925, č. 126, ktorým sa vydávajú predpisy na ochranu života a zdravia robotníkov pri výrobe papiera zamestnaných.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 102, odst. 6. zákona zo dňa 10. októbra 1924, č. 259 Sb. z. a n. (živnostenského zákona pre územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi):

A. Ustanovenia všeobecné.

§ 1. — O úprave pracovišť a zabezpečení strojov a pracovných zariadení v nich užívaných platia obdobne predpisy vládneho nariadenia zo dňa 26. mája 1925, č. 114 Sb. z. a n., ktorým sa vydávajú všeobecné predpisy na ochranu života a zdravia pomocných robotníkov, s týmito doplnky:
B. Predpisy o materiále, ktorého sa užíva, o závodnom zariadení a pracovniach.

O upotrebení handár a o zachádzaní s nimi.

§ 2. — (¹) Zakázané je užívať handár riadne medezinfikovaných, na ktorých ľzä soznať alebo o ktorých je podnikateľovi známe, že pochá-
(Dále viz str. 319.)

P o u č e n i e

Každá práca, pri ktorej sa užíva olova, olovených slúčenín alebo sliatin olova, môže spôsobiť otravu olovom.

Otrava olovom vzniká tým, že olovo v niektorom spôsobe, trebárs tiež len v nepatrnom množstve, avšak opätovne, umazanýma rukama, fúzami a odevom pri jedle a pití, potom pri fajčení, šňupaní a žuvaní tabaku do úst prijde, pri práci ako prach sa vdýcha, alebo sa iným spôsobom do tela dostane.

Následky tejto otravy olovom môžu sa javiť teprve po dlhšom čase, keď v tele sa nashromaždilo toľko olova, že môže vyvolať príznaky otravy.

Prvé známky otravy olovom bývajú modrošedý okraj ďasni, zvaný okrajom oloveným, a zvláštna bledosť obličaja, menovite pyskov, ako aj ťažkosti pri zažívaní a nechúť k jedlu.

Ďalšie príznaky nemoci sú menovite: krčovité, z pupečného okolia vychádzajúce boľasti v bruchu, tak zv. kolika z olova, často doprevádzaná dávením a zácpou, riedkajšie laxirkou, boľasťmi v kĺboch a obrnami, boľasťmi hlavy, veľkým nekl'udom, všeobecnými krčami, bezvedomím, áno i oslepnutím a ťažkými príznakmi mozgovými, ktoré nie zriedka smrteľne končia.

Pri primeranom včasnom lekárskom ošetrovaní vyliečia sa ponajviac otravy z olova, môžu-li sa nemocní vystríhať ďalšieho škodlivého vlivu olova.

Otrava olovom môže byť zamedzená, dodržiajú-li sa nasledujúce

p r e d p i s y :

1. Pri práci a mimo práce má zachovávať robotník najväčšiu čistotu, menovite pri práci treba sa uvarovať každého zbytočného vyvinovania prachu.

2. Pri práci buď stále nosený zvláštny pracovný odev a pri veľmi prášivých výkonoch tiež krytie hlavy, ako aj rešpirátor alebo podobná vec; rečené časti odevu buďte týždenne aspoň raz menené. Oblek na ulicu buď pri práci uschovaný, súc chránený od nečistoty a prachu.

3. Robotníci, ktorí pracujú s olovom, olovenými slúčeninami alebo sliatinami olova, majú používať silnej a čo možno tučnej stravy a majú za zdržovať pitia liehových nápojov.

4. Jedlá a liehové nápoje nesmú byť do pracovných miestností prinášané, tam uschovávané a požívané; rovnako buď zanechané požívanie tabaku v ktoromkoľvek spôsobe (cigár, cigaret, fajkového, žuvacieho a šňupavého tabaku) v pracovných a vedľajších miestnostiach okrem, kde je to výslovne dovolené.

5. Jedlá a nápoje do pracovne prinesené alebo donesené buďte, až kým sa nesedia alebo nevypijú, tak uschované mimo pracovnej miestnosti, aby boli od prachu a nečistoty úplne chránené. Jedlá a nápoje smú byť požívané len v prestávkach zvlášte k tomu ustanovených, a kde sú zvláštné miestnosti k jedlu, len v nich.

6. Po skončení alebo pri prerušení práce buďte ruky a obličaj, menovite fúzy a ústa dôkladne očistené — pokiaľ možno — teplou vodou; ústa buďte tiež pred každým napitím čistou vodou dôkladne vypláchnuté.

7. Umývanie nedej sa pokiaľ možno v pracovných miestnostiach.

8. Tabák, fajky a veci k jedlu nebudte uschovávané vo vačkoch pracovného odevu.

9. Každý robotník má sa aspoň raz v týždni vykúpať, pri čom menovite vlasy a fúzy musia byť dôkladne vyčistené.

10. Každý robotník, akonáhle cíti čo najmenšiu nevoľnosť, má sa otázať lekára a ho pri tejto príležitosti na to upozorniť, že pracuje s olovom, s olovenými slúčeninami alebo sliatinami olova.

K ďalšiemu povšimnutiu: V pracovných miestnostiach nesmie sa voľne pl'ovať. Každý úraz pri práci buď ihneď oznámoný správe závodu.